

Referat Udirs møte med friskoleorganisasjonene 11/10-23

Til stede: Einar Plather, Magne H Engebretsen, Trude Rime, Sine Solheim (teams), Sidsel H Olausson, Audun Raen, Ivar Smith, Anja Johansen, Kjetil Eide, Gro , Anne Mette Nessøe , Elisabeth Folke Olsen,

Presentasjoner vil deles i etterkant av møtet

Orientering ved Marit Bakken, Tilskuddsavdelingen:

Se Udirs side for tilskuddssatser for private grunnskoler 2024

Post 70 og 73: Innfasing av ny tilskuddsmodell. Endret beregningspraksis, overgangsordning

Post 71: Særtilskudd til musikkgymnas er avvikla fra høsten 2023.

Post 72: Skolene får 85% av tilskuddssats fra høsten 2023, helårseffekt fom 2024,

post 75: Forslag til endring i regelverk og tilskuddsordning, - høring høsten 2023

Post 77: Omfattes av ny tilskuddsmodell på grunnskole, økt særtilskudd som følge av ny tilskuddsmodell,

post 80: Distriktstilskudd til private grunnskoler: Kombinerte skoler som får redusert tilskudd, grunnet endret tilskuddsmodell, og kan beise 10 km reisevei til nærmeste offentlige grunnskole kan søke for å få fortsette drift

post 81: Elevutveksling til utlandet – etter en ny vurdering er det kommet frem til at ordningen videreføres.

Satsberegning for våren 2024 er gjort etter gammel modell, for høsten etter ny modell.

Orientering ved Oddny Rusten, avd for videreutdanning og lærerutdanning

Se [Udir.no/kvalitet og kompetanse](https://udir.no/kvalitet-og-kompetanse)

Inviterer til Nettmøte januar 2024 med viktig info, søknadsprosess, frister osv.

Nytt system for kompetanse og kvalitet

Med videre betydning – arbeid med kompetanseutvikling har vært på høring, de fleste er positive til forslaget om et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole.

Nytt system på plass fra 2025

Videreutdanning: Revidert strategi, «kompetanse for kvalitet». Favner bredere og alle fag er viktige.

Støtter opp under opplæringslovens §10-2 og §10-8.

Orientering ved Salve Nordtvedt , Elevundersøkelsen.

Se “Elevundersøkelsen” på udir.no

Møtte stor misnøye med fjorårets skjerming av svar. De har tatt grep, men privatskoler er i særstilling grunnet lave elevtall.

Informasjonsmøte 23 oktober: Resultater og hvordan resultatene kan brukes. Forklaring av de nye skjermingsreglene.

6. nov-8. desember er dato for elevundersøkelse

Publiseringsdato for grunnskole er 22. januar – skoleleder får resultatet 18 januar.

Publiserer på fire plattformer: pdf, analysebrett, statistikkbank og API.

Pålogget vil man se flere resultater

Orientering ved Ylva Christiansen Sundt, avd for opplæringsloven

Viser til ny landingsside på udir.no. Regelverket skal være ett sted.

Vil gi støtte til innføring av ny lov med nye forskrifter.

Sørge for at regelverket blir formidlet, forstått og fulgt. Hjelp med prioritering

En stor utfordring i sektoren er at det ikke er samsvar mellom ambisjonen i regelverket og virkeligheten. Eksisterende og ny opplæringslov er veldig omfattende. Ny opplæringslov gjelder fra 1. august 2024. Det langsiktige arbeidet antas å pågå fram mot 2030.

SPØRSMÅL FRA ORGANISASJONENE:

1. Ny opplæringslov

Vi kjenner til at ny opplæringslov vil gjelde fra august 2024, og at reglene om tilpasset opplæring og spesialundervisning der vil bli endret.

- a) Vil de samme endringene gjelde i privatskoleloven som i opplæringsloven, og vil det følge midler til å utbedre tilrettelagt undervisning?
[SE i lovforslaget som er vedtatt. Egen privatskolelov der endringene er lagt inn. §3-6, og henvises til nytt kap 11, som nå heter individuell tilrettelagt opplæring.](#)
[Finansiering av spesialundervisning er uendret; kommunene har ansvaret. Det er tatt inn en setning om vedtak om ar dekning av utgifter er et enkeltvedtak, og følgelig kan det påklages.](#)
- b) Kan direktoratet si noe generelt om hvordan ny opplæringslov vil påvirke privatskoleloven og private skoler?
[Vi henviser til ny opplæringslov, og endringer vil også synliggjøres i privatskoleloven. På landingssiden til opplæringsloven vil det legges til henvisninger til privatskoleloven etter hvert. Det vil komme mer veiledning, det vil komme støtteressurser og veiledning i forskjellig form. Forskriftene kommer ut på høring sent i høst.](#)

2. Spørsmål til inntaksreglement

Prinsippet for inntak til friskole er at alle elever som også fyller vilkår for inntak i offentlig skole skal kunne komme inn.

Kan en 1. – 10. skole som f.eks. har inntak åpent for alle (med eventuelle prioriteringskriterier som trer i kraft ved oversøking) i 1. trinn og 8. trinn, kunne ha inntaksstopp, men med unntak i andre trinn?

Eksempler på unntak fra inntaksstopp:

Inntak i 2. – 7. trinn er kun åpent for:

- Barn av ansatte
- Overflytting fra annen steinerskole
- Søsken går i skolen
- Søsken søker samtidig
- Søker er innflytter til kommunen der skolen er lokalisert

Vil alle disse unntakene være lovlige, eller kun noen av dem?

Privatskolene skal være åpne for alle, og først ved kapasitetsproblemer skal man kunne prioritere, disse skal være fastsatt i reglementet i god tid før søknadsfrist.

Inntakskriterier skal være objektive, saklige og etterprøvbare

Man kan stoppe inntak, så fremt det fremkommer av reglementet og er forutsigbart før man søker.

Man har hjemmel til å si i inntaksreglementet at man f.eks. ikke tar inn nye elever etter 1.okt, med unntak av enkelte grupper (som barn av nytilsatte lærere) Dette må begrunnes i saklige prinsipper og kriterier for inntaket av denne gruppen, slik at forutsigbarheten opprettholdes. Rundskrivnet fra 2010 står seg ennå.

Man må dokumentere inntaket.

3. Karakter i faget kristendom på vitnemålet

Det har oppstått et problem for noen av elevene som har gått på en kristen skole og tatt faget KRI1024 der. Ved overgang til offentlig vgs. på vg3 vil ikke fylkeskommunene i henholdsvis Viken, Rogaland og Trøndelag godkjenne vitnemål med den fagkoden. Elevene blir bedt om å ta et ekstra programfag på vg3 for å få godkjent vitnemål. Saken er så vidt vi vet til behandling hos statsforvalterne i Rogaland og Viken.

Som dere kjenner til, er Kristendomskunnskap 3 (KRI1024) et godkjent programfag

<https://www.udir.no/lk20/fagkoder/kri1024>

Det kan være at fylkeskommunene har misforstått det som står under «Merknad» på nettsiden over:

«Fagkode kun til bruk for Kristne Friskolors Forbund. Kristendomskunnskap som felles programfag i studieforberevende utdanningsprogram innenfor timerammen.»

Uansett årsak antar vi dette er en feil. Det er urimelig at en elev ikke skal få ført på vitnemålet et godkjent fag tatt ved en godkjent privat skole med rett til statstilskudd.

Spørsmål:

Kan Udir gi fylkeskommunene informasjon om at faget kristendom (KRI1024) skal godkjennes på vitnemål utstedt av fylkeskommunale skoler også, slik at elever fra kristne skoler som bytter til offentlige skoler på vg3, ikke får problemer med vitnemålet?

Ja: En elev som har gått på en skole som er godkjent etter privatskoleloven, kan få det godkjent som programfag og kan ta det med seg videre. Eleven må ha fått opplæring i 140 timer og fått vurderingen etter det som et 140-timers fag.

Merknaden skal endres på læreplansidene fra direktoratets side, for å tydeliggjøre at dette er et programfag som teller på lik linje som andre fag.

4. BankID/elektronisk ID som krav for å få realkompetansevurdering

En av KFFs medlemsskoler utdanner mange voksne elever som er over 25 år og som i store deler av sine liv har opplevd utenforskap. Dette er en f-skole. Skolen kan etter regelverket ta inn elever uten rett til opplæring, hvis inntakskriteriene for øvrig er oppfylt.

Denne skolen har meldt inn en sak som vanskeligjør veien tilbake til samfunnet igjen for søkere til deres skole. Skolen har nemlig fått tilbakemelding fra flere fylkeskommuner om at det ikke er mulig å omgå pålogging med elektronisk ID for å få søkt om realkompetansevurdering.

Vi lurer derfor på om det stemmer at de som av en eller annen grunn ikke har bankID/elektronisk ID ikke kan søke om en realkompetansevurdering slik som disse fylkeskommunene anfører. Ifølge privatskoleloven § 3-1 2. ledd 3. punktum skal hjemfylket «vurdere realkompetansen til ein vaksen søkjar før han eller ho kan takast inn som elev ved ein vidaregåande skole». Uten denne vurderingen

får altså disse søkerne ikke begynt på utdannelsen. For de saken gjelder kan dette studiet ha stor betydning for å komme på rett kjøll igjen.

Spørsmål:

- a) Kan en fylkeskommune kreve at en voksen som søker om å få realkompetansevurdering som del av søknadsprosess med sikte på inntak ved en privat skole med rett til statstilskudd, må logge seg inn med bankID/elektronisk ID?

Udir er usiker, men oppfordrer skolen til å ta det opp med fylkeskommunen og spørre hva de baserer beslutningen på. Det er ingen krav etter opplæringsloven å ha bank ID.

En mulighet er å be skolen om at de avviser søknaden, slik at man kan klage til Statsforvalter om avslaget

KFF kan oppfordre fylkeskommunen til samme løsning som man bruker for 15 åringer som ikke har bank ID, men likevel kan søke seg til videregående opplæring.

- b) Hvis svaret på spørsmålet ovenfor er ja, - hvilken hjemmel gir fylkeskommunen rett til på denne måten å begrense elevens rett til å få sin realkompetansevurdert?

Realkompetansevurderingen er et krav for inntak til den private skolen, hvor eleven har rett til å gå hvis skolen har ledige elevplasser.

5. Ansvar for elev med diabetes (KFF)

Til møtet med friskoleorganisasjonene 14.06.2023 fikk Udir spørsmål om hvilket ansvar en privat skole med rett til statstilskudd har for en elev med diabetes. Udir svarte at Udir ikke kunne overprøve Statsforvalterens vedtak, så når en skole har fått vedtak om at skolen må dekke kostnad til assistent for en førsteklassing som må overvåkes pga diabetes, så må det vedtaket bli stående. Det er imidlertid behov for at Udir klargjør hva som er gjeldende rett i kommende tilfeller. For nye saker kommer, det er helt sikkert, jf. dette oppslaget i TV2: [- Du er velkommen, så lenge du er frisk \(tv2.no\)](#)

I denne reportasjen sier Statsforvalteren i Oslo og Viken, ved saksbehandler Marit Aarflot, følgende:

– Styret for Hoppensprett skole har ansvar for at barnet mottar hjelp til legemiddelhåndtering i skoletiden. Medisinering faller inn under det overordnede ansvaret til skoleeieren om å sørge for at elever får den hjelpen med legemiddelhåndtering som de trenger for å kunne fungere i skolehverdagen, heter det i tolkningsuttalelsen fra Statsforvalteren. Udir ved «avdelingsdirektør Einar Simonsen Plahter sier at kommunale og private skoler har samme regler når det kommer til å tilrettelegge for elever med ekstra behov». Plahter uttaler videre: – «Skolens styre har ansvaret for at private skoler med rett til statstilskudd drives i samsvar med privatskoleloven. En del av styrets ansvar er å sørge for at elever med behov for legemiddelhåndtering, får den hjelpen de trenger for å kunne fungere i skolehverdagen.»

Vi vet ikke hva Statsforvalteren og Udir har svart i tillegg til det TV2 bringer videre, men svarene mangler jo en klargjøring av at den private skolen har et begrenset ansvar. Udirts svar mangler jo helt klart en henvisning til kommunens ansvar for å fatte vedtak og finansiere spesialundervisning for elever med «ekstra behov».

En privat skole med rett til statstilskudd har ansvar for å oppfylle det som er fastsatt i et vedtak om spesialundervisning, men ut over det har skolen ikke ansvar for særskilte helsetiltak. Det er

kommunens helsevernetat som har ansvar for helsetiltak. Vi viser her til regelverket som ble referert i forbindelse med spørsmål 5 i møtet 14.06.2023. Ansettelse av en assistent KUN for å ivareta en elevs helse må utvilsomt kunne karakteriseres som et helsetiltak.

Spørsmål:

- a) Vil Udir informere statsforvalterne om at «ansvarlig kommune etter helselovgivningen har ansvar for at eleven får oppfylt sine rettigheter etter dette lovverket»? Det betyr en presisering av denne tolkningsuttalelsen, som dessverre ikke omtaler private skoler med rett til statstilskudd, men bare kommunale og fylkeskommunale skoler: Elever som har behov for helse- og omsorgstjenester i skoletiden (udir.no)

Dette er ikke arenaen for konkrete enkeltsaker, men dette kan komme igjen. Grensen mellom helse, opplæring og legemiddelhåndtering.

Enig i at tolkningsuttalelsen burde omtale private skoler med tilpasninger. Foreldrene/ de foresatte skal sørge for rett medisin til rett tid sammen med lege. Skole/SFO har ikke plikt til medisinerer, men plikt til å overholde at barn mottar hjelp til legemiddelhåndtering i den tiden det befinner seg på skole SFO

Overordnet: *barnets beste må ivaretas.*

- b) Vil Udir informere statsforvalterne om skillet mellom tiltak som regnes som opplæring i en privat skole med rett til statstilskudd på den ene siden og hjelp fra kommunens helse- og omsorgstjeneste når eleven er på skolen på den andre siden? Det betyr en presisering av denne tolkningsuttalelsen, som dessverre ikke omtaler private skoler med rett til statstilskudd, men bare kommunale og fylkeskommunale skoler: Skolens ansvar for elever som har behov for helse- og omsorgstjenester i skoletiden (udir.no).

Ifm ny opplæringslov viser loven til et punkt i nouen 2019.23, universell, punkt 31. 1.4.3. Sier som noen om hva som er helse og hva som er opplæring. Rett til personlig assistanse dersom de trenger det.

- c) Vil Udir informere statsforvalterne om at private skoler med rett til statstilskudd må informere sine ansatte om den generelle omsorgsplikten for elever og at det er innfortolket i privatskolelovens bestemmelser om spesialundervisning at skolen har ansvar for å sørge for at eleven mottar hjelp til legemiddelhåndtering, men at dette ansvaret er begrenset til de ansatte som skolen har ut fra skolens ordinære opplæringsarbeid? Plikten til å vise omsorg og hjelpe til med medisinerer innebærer ikke en plikt til å ansette nytt personell for å ivareta barnets helse. Tilsier barnets helseutfordringer at det må ansettes personell på bakgrunn av barnets behov, er dette et ansvar som tilligger kommunens helsevernetat. Jf Skolens ansvar for elever som har behov for helse- og omsorgstjenester i skoletiden (udir.no) pkt 4 og 5.

I utgangspunktet er det kommunen som skal ha ansvar for helse, skolen har ansvar for opplæring, samtidig har skolen ansvar for at eleven skal kunne ta til seg opplæring, for eksempel via assistent, men ikke nødvendig helsehjelp.

- d) Vil Udir informere statsforvalterne om at det ikke er lovfestet en plikt for ansatte ved en privat skole med rett til statstilskudd, inkludert skolens SFO, å bistå elever med legemiddelhåndtering? Dersom ansatte ikke vil påta seg å bistå barna/elevene, er det kommunen, ikke styret for den private skolen, som må finne en annen løsning slik at barnet

får den hjelpen det trenger. Jf. [Rutiner_for_medisinering_av_barn_i_barnehagen.pdf](#) (regjeringen.no)

Gjeldende rett er etter rundskrivet fra 2008, og rutinene fra 2011. Samme rutiner for legemiddelhåndtering som nevnes i det om offentlige skoler

- e) Vil Udir informere statsforvalterne om at i saker hvor en elev har diabetes, vil alt som skolen gjør av hjelpetiltak for eleven være basert på en avtale med foreldrene, som har ansvaret for elevens helse? Skolen må ved en slik avtaleinngåelse ha rett til å forsikre seg om at foreldrene kan komme raskt til skolen eller til der opplæringen skjer dersom en kritisk situasjon oppstår siden diabetes er en dødelig sykdom og skolen handler som foreldrenes forlengede arm, ikke som ansvarlig helsemyndighet. Det kan her informeres om f.eks. denne malen for avtale: [Avtale_om_medisinering_av_barn_i_barnehage.pdf](#) (regjeringen.no)

Dette baserer på avtaler mellom skole og hjem også i private skoler. Elevens beste er rettesnor, og skal baseres på samarbeid og koordinering mellom skole, hjem, PPT og andre involverte instanser. Diabetesforbundet henviser til det samme som Udir hevder nå; altså avtalebasert. Har maler for avtaler.

Udir skal sørge for at dette sammenfattes og legges ut på [udir.no](#), og holde oppdatert det som er gjeldende på dette området. Kan ikke utelukke vanskelig problemstillinger i slike tilfeller. Enkeltlærer kan reservere seg fra så omfattende helseivaretagelse som sprøytesetting. PPT har en viktig rolle i avgrensingen.

6. Fullføringsreformen

Vi ønsker å få noen rammer rundt hvordan private skoler skal forholde seg til fullføringsreformen.

Spørsmål:

- Gjelder retten også i private skoler, eller må den tas ut i offentlig skole? Hvordan blir tilskuddssatsene for denne reformen for de private skolene?
- Vil de private skolene kunne gå utover sin konsesjon for å få hjulpet disse elevene igjennom?
- Hvordan skal privatskoler med statstilskudd forholde seg til ungdomsrett, og omvalg ved inntak?

Fullføringsreformen er et stort, bredt arbeid, og man har et 10 års perspektiv på innføring av over 100 tiltak. Retten til videregående opplæring er en liten del av den. Rett til fullføring, rekvalifiseringsrett med mer. Det står om den på reformens landingsside, og siden skal oppdateres kontinuerlig. Reformen kommer på høring i forskrift til opplæringsloven og privatskoleloven, forventet senhøsten i år. Retten til å fullføre er tildelt elevene, og skal tas inn i både offentlige og private skoler. Organisasjonene må spille inn i høringen, om fullføringsretten ikke er godt nok ivare tatt i forslagene som kommer.

7. Særtilskudd til utstyr for praktisk undervisning

Regjeringen sponser skoleutstyr kan vi lese i VG: [Ny lekkasje fra regjeringen: Sponser skoleutstyr med 120 mill. - VG](#). Sitat fra artikkelen: "Brutt ned på kommuner - der de største driver svært mange skoler - kommer 120 millioner som et øremerket tilskudd fordelt etter elevtallet i offentlige grunnskoler. (..) Tilskuddet skal brukes på investeringer i utstyr og læringsarenaer i alle landets kommuner."

Spørsmål:

- a) Vil privatskolene få ta del i dette, gjennom en egen tilsvarende tilskuddsordning/særtilskudd?
- b) Dersom svaret i spørsmål a) er nei: Vi forstår det som at kommunene kan benytte disse midlene til investeringer, for eksempel i form av ombygging av rom. Kommunene vil da kunne aktivere dette i regnskapet som en investering, med tilhørende avskrivinger, som igjen innebærer at midlene ikke kommer med i tilskuddsgrunnlaget for private skoler (om to år). Kan Udir bekrefte om dette stemmer?

Private skoler er ikke inkludert i tilskuddsordningen. Om det blir med i tilskuddsgrunnlag eller ei, kommer an på hva kommunene bruker tilskuddet til, men Udir forutsetter at kommunene fører tilskuddet etter gjeldende regnskapsregler i KOSTRA.

8. Antall nye private skoler med rett til statstilskudd

En pressemelding fra regjeringen fra mars i år hevder at "De siste ti årene er det i snitt lagt ned tre offentlige skoler, og opprettet én privatskole, hver måned. Regjeringen vil snu utviklingen der stadig flere private skoler opprettes og styrke fellesskolen. I tillegg viser tall fra Utdanningsdirektoratet at 38 private skoler har fått ja til å starte opp, mot vertskommunens eller vertsfylkets anbefaling de siste fem årene." (<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/gir-lokalpolitikere-mer-innflytelse-over-opprettelse-av-nye-privatskoler/id2970209/>)

Lignende utsagn er ofte å lese i det offentlige ordskifte, som i VG 10. august: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/kEGXdB/stoere-med-krav-til-norske-elever-maa-bli-bedre-i-lesing>. I denne artikkelen oppgis langt høyere tall (70) for opprettelse av private skoler mot kommunens/fylkes anbefaling enn i pressemeldingen.

Spørsmål: Under forrige regjering (oktober 2013- oktober 2021)

- a) Hvor mange nye private skoler med rett til statstilskudd ble godkjent?
184 skoler (nygodkjenninger)
- b) Hvor mange nye private skoler med rett til statstilskudd kom i gang?
130 skoler (kan ha vært fisjoner)
- c) Hvor mange private skoler med rett til statstilskudd ble nedlagt?
30 ble nedlagt
- d) Kan Udir gi tall på hvor mange offentlige skoler som har blitt nedlagt i denne perioden, i etterkant av opprettelse av privat skole i samme krets/kommune (altså etter at privatskolen faktisk har startet). Har ikke en fullstendig oversikt på kommunenivå . Kan finne oversikt over nye skoler og hvor de er opprettet.
- e) Hvor mange private skoler med rett til statstilskudd ble opprettet i en bygd fordi den kommunale skolen ble nedlagt? Har ikke oversikt over det.

Kan man få oversikt over søknad om utvidelser som ikke har blitt innvilget?
Kan sende skriftlig spørsmål

9. Eventuelt

Vi har notert oss at det for tiden er svært lang svartid fra Udirs side på spørsmål sendt inn skriftlig. Vi har stor forståelse for Udirs arbeidsmengde, og er takknemlige for å få ha faste møteplasser og anledning til å stille både muntlige og skriftlige spørsmål. Samtidig er vi og skolene våre avhengige av å få svar på det vi lurer på mens problemstillingen er aktuell.

Det kan godt være at det allerede finnes regler for svartid, men ellers imøteser vi en løsning som er fornuftig for begge parter. Det viktige er at vi som organisasjoner innen rimelig tid kan gi våre skoler konkrete svar på det de spør om, eller i det minste tilbakemelding på når de kan forvente svar.

Udir er klar over at noen ting har ligget for lenge, de ønsker selvsagt å svare innen rimelig tid. Skal se på det som henger.

Når det gjelder at det fra Udirs side kun inviteres to pr. organisasjon, skyldes dette at møtene mellom Udir og organisasjonene ikke tenkt som et forum for å invitere med skoleledere, ment for organisasjonene. De kan se at det kan være en fordel for noen organisasjoner å kunne ha noen flere å spille på, og kan vurdere en løsning er man har med en deltaker til, for eksempel uten talerett.